

Sumud

Marjolien Geurts,
coassistent sociale geneeskunde in Bethlehem

beeld: auteur

Het is vrijdagochtend, Bethlehem, een uur of negen. Aan de hemel een stralende zon. Samen met dokter Ahmed sta ik in de rij bij het checkpoint. Onze ambulance wacht pal naast ons. De sirene nog aan, misschien om de soldaat tot wat meer spoed te dwingen, misschien gewoon om te provoceren. In de ambulance: Anas en haar moeder.

Vannacht is Anas binnengebracht in het ziekenhuis, met spoed. Ze is een half jaar oud, altijd gezond geweest. Maar de laatste dagen werd ze steeds zieker. Haar ouders hebben geen geld voor een dokter, maar nu was Anas moeilijk wakker te krijgen en hebben ze haar toch naar ons ziekenhuis gebracht. We constateren acuut nierfalen. Anas moet aan de dialyse om te kunnen overleven, en snel. De Palestijnse ziekenhuizen hebben geen dialyseapparaten. Anas moet naar Israël om behandeld te worden. Dokter Ahmed belt vanaf vier uur 's nachts met de Palestijnse autoriteit en de Israëlische regering. Het holst van de nacht is niet de beste tijd om dit soort zaken geregeld te

krijgen. Pas vijf uur later komt het bericht dat we naar Jeruzalem mogen. Dat ligt gelukkig maar 6 kilometer verderop, want Anas zakt steeds verder weg.

Voor ons in de rij bij het checkpoint staat een man die kennelijk problemen heeft met zijn papieren. Het duurt eindelijk. Zwaaiend met mijn Europese paspoort probeert dokter Ahmed ons voor te krijgen, maar zonder resultaat. De soldaat, een jongen van een jaar of 18, is niet met zijn beste been uit bed gestapt vanmorgen. Als we eindelijk aan de beurt zijn checkt hij eerst de papieren van de Israëlische en Palestijnse autoriteiten. Het lijkt alsof hij nog nooit zo iets heeft gezien, maar hij stelt verder geen vragen. Mijn paspoort keurt hij geen blik waardig, en ook de identiteitspapieren van dokter Ahmed vindt hij niet zo interessant. Maar het paspoort van de moeder van Anas wel. Zij is pas 16 jaar en dat bevalt hem niet. In het Engels beveelt hij dokter Ahmed de vrouw een hoer te noemen. Deze weigert, en gaat een discussie aan. De soldaat geeft zijn bevel nogmaals. Andermaal weigert de dokter. Ik durf hem niet aan te kijken. Een paar minuten gebeurt er niks, dan begint er opnieuw een discussie. De moeder van Anas komt uit de ambulance en vraagt wat er aan de hand is. Niemand durft iets te zeggen, maar de soldaat blijft strak kijken. En dan mompelt de arts uiteindelijk toch dat ze een hoer is. We mogen passeren.

In de tussentijd is Anas in de ambulance overleden.

Van mijn coschap sociale geneeskunde in het Caritas Baby Hospital in Bethlehem, Palestina, heb ik veel meer geleerd dan in de eindtermen van het coschap staat. Mijn doel was uit te zoeken hoe de muur die om, in en door de Palestijnse gebieden wordt gebouwd, de toegankelijkheid van de zorg beïnvloedt. Wat ik kreeg was 180 patiënten per dag, een antibioticabeleid bestaande uit wat er die week voorhanden was, een bevalling op straat bij een checkpoint, een beschoten VN-ambu, veel autosomaal recessieve ellende, geen geld voor diagnostiek of behandeling. Maar ik kreeg ook zoveel warme gastvrijheid, olijven, baklava, prachtige Arabische liederen, de bruisende sfeer van een plek met onschatbare historische waarde en vooral: heel veel liefde.

Het Caritas Baby Hospital in Bethlehem

Soms heb ik me afgevraagd waar de Palestijnen voor leven, wat de zin nog is van het bestaan in een oorlog als deze. Het is hun sumud: de kracht om te leven en er te zijn, en de hoop om niet alleen in de toekomst te geloven, maar daar ook aan te werken.

De soldaat beveelt dokter Ahmed om de vrouw een hoer te noemen

Nu besef ik wat de sociale geneeskunde moet inhouden, wat multifactorieel in deze context betekent en hoe complex zaken kunnen zijn. Want ik heb geleerd wat sumud betekent. Door sumud hebben mensen als dokter Ahmed de kracht om te blijven werken aan gezondheidszorg voor de toekomst in een land dat nu geen toekomst kent.

Over de Grens

Medisch Contact ontvangt graag uw verhaal voor de rubriek Over de Grens. Verbijsterende ervaringen, opmerkelijke observaties of saillante voorvallen uit elk buitenland, dus beslist niet alleen uit ontwikkelingslanden, zijn welkom. U kunt uw inzending – zo mogelijk met foto's – mailen naar: redactie@medischcontact.nl. De redactie heeft het recht verhalen te redigeren en in te korten.

Op www.medischcontact.nl kunt u alle artikelen uit de rubriek Over de grens terugvinden op de wereldkaart. Klik op de pennetjes en zie waar uw collega's zich bevinden en wat ze daar beleven.